

Пролог

Щастя, люба Ребекко, передусім означає спокійне, радісне відчуття невинності.

Генрік Ібсен, «Росмерсгольм»

Якби ще й лебеді пливли парою по темно-зеленому озеру, це фото стало б коронним витвором весільного фотографа.

Не хотілося якось інакше ставити пару, бо м'яке світло під кронами дерев перетворювало наречену з розпущеними золотаворудими кучерями на янгола з картин прерафаелітів і підкреслювало точені вилиці її чоловіка. Фотограф не міг згадати, коли востаннє його запрошували знімати таку красиву пару. У випадку цих молодят, містера і місіс Метью Канліфф, не треба було вдаватися до жодних тактовних трюків. Не доводилося ставити пані так, щоб сховати валики жиру на спині (власне, вона була навіть занадто худа, але на фото це має гарний вигляд), не треба було радити нареченому «спробувати сфотографуватися зі стуленим ротом», бо зуби містер Канліфф мав рівні й білі. Єдине, що доведеться приховати (але це вже можна буде зробити ретушшю під час обробки, це потворний шрам, що збігав передпліччям нареченої: синьопурпуровий, зі ще помітними отворами від швів.

Коли вранці фотограф приїхав до оселі її батьків, наречена мала на руці бандаж з гуми й сітки. Фотограф аж злякався, коли перед фотографуванням вона ту штуку зняла. Навіть спало на думку, чи не намагалася вона вкоротити собі віку перед весіллям, бо фотограф усяке бачив. Він цією справою вже двадцять років займається.

— На мене напали,— пояснила місіс Канліфф — або ж Робін Еллакотт, як її звали всього дві години тому. Фотограф був гидливий чоловік. Довелося відганяти образ того, як сталь протинає цю м'яку білу шкіру. На щастя, зараз бридкий шрам ховався в тіні від букета чайних троянд у руках місіс Канліфф.

Лебеді, кляті лебеді! Якби обоє просто випливали з кадру, проблеми б не стало, але один повсякчас пірнав, і його пухнаста гузка стирчала посеред озера, ніби пернатий айсберг, а через пташину метушню водна гладінь брижилася, тож прибрати лебеда під час цифрової обробки буде значно важче, ніж думає собі містер Канліфф, який запропонував такий варіант. Лебедиця тим часом трималася берега — граційна, безтурботна, недосяжна для камери.

— Ну що, вийшло? — спитала наречена з явним нетерпінням.

— Ти красуня, квіточко,— мовив з-за спини фотографа батько нареченого, Джефрі. Голос у нього був уже п'янький. Батьки пари, дружби та дружки спостерігали за процесом з тіні дерев неподалік. Найменшій дружці, яка ледь почала ходити, не давали кидати камінці в озеро, і дівчинка скигвила, а мати говорила й говорила до неї роздратованим шепотом.

— То що, вийшло? — знову спитала Робін, не звертаючи уваги на свекра.

— Майже,— збрехав фотограф.— Будь ласка, Робін, ще трохи розверніться до нього. Ось так. І широко всміхніться. Так, всміхнулись!

Між нареченими була якась напруга, яку не можна було повністю списати на складнощі з фотографуванням. Але фотографів було байдуже. Він їм не радник з питань шлюбу. Було таке, що пари починали кричати одне на одного, поки він налаштовував

експозиметр. Одна наречена розлючено вибігла з власного прийому. А ще фотограф мав — і показував задля сміху друзям — розмиту світлину 1998 року, на якій наречений сторчголов кидається на свого дружбу.

Красива пара, але шансів у Канліффів, на думку фотографа, небагато. Його одразу віднадив той довгий шрам на руці в нареченої. То все було якось зловісно й гидко.

— Та облишмо,— раптом сказав наречений, випускаючи Робін з обіймів.— Уже досить наробили, хіба ні?

— Заждіть, заждіть, он другий пливе! — строго зупинив його фотограф.

Щойно Метью відпустив Робін, лебедиця (чи то лебідь?) біля дальнього берега погребла по темно-зеленій воді до своєї пари.

— Можна подумати, вони то навмисно. Паразити, га, Ліндо? — дурнувато засміявся Джефрі до матері нареченої.— От тварюки.

— Та нічого,— сказала Робін, припіднімаючи поділ довгої сукні над туфлями з дещо занижкими шпильками.— Впевнена, щось вийшло.

Вона вийшла з-під дерев і під палаючим сонцем рушила на той бік газону, до замку сімнадцятого сторіччя, де вже перебувала більшість гостей — пили шампанське, милувалися територією готелю.

— Мабуть, то в неї рука болить,— сказала мати нареченої батькові нареченого.

«Та й біс із нею»,— сказав собі фотограф з холодним задоволенням. У машині пара посварилася.

Вони видавалися досить-таки щасливими під зливою конфеті, коли виходили з церкви, а до заміського будинку приїхали вже з дерев'яними обличчями людей, що ледве стримують гнів.

— З нею все буде добре. Хай тільки вип'є,— втішливо мовив Джефрі.— Ходи розваж її, Метте.

Метью вже рушив слідом за нареченою і легко наздогнав, бо Робін долала газон на шпильках. Інші пішли за ними. Гарячий вітерець роздмухував м'ятно-зелені шифонові сукні дружок.

- Робін, нам треба поговорити.
— Ну кажи.
— Та зажди хвильку!
— Якщо я чекатиму, нас доженуть рідні.
Метью озирнувся. Її правда.
— Робін...
— Не чіпай мою руку!

Від спеки рану аж смикало. Робін хотіла знайти сумку, в якій лежав негнучкий захисний гумовий бандаж, але та була десь далеко в номері для молодят — хай де він тут є.

Ставало чимдалі краще видно гостей, що юрмилися в тіні готелю. Жінок було впізнати легше через капелюшки. На голові в тітки Метью, Сью, було ціле колесо кольору електрик, а Дженні, невістка Робін, вдягнула якийсь неймовірний витвір з жовтого пір'я. Чоловіки всі зливалися між собою через подібні темні костюми. Звідси неможливо було роздивитися, чи є серед них Корморан Страйк.

— Та зупинися вже! — попросив Метью, бо вони далеко обігнали рідних — ті йшли в одному темпі з маленькою небогою нареченої.

Робін спинилася.

— Я просто в шоці, що він прийшов, та й усе,— обережно сказав Метью.

— Тобто ти гадаєш, що я все чекала, коли він увірветься посеред служби і перекине квіти? — спитала Робін.

Метью витримав би цю відповідь, якби Робін не намагалася приховати усмішку. Він не забув радості, якою освітілося її обличчя, коли колишній шеф увірвався на їхню церемонію. Метью не знав, чи зможе колись пробачити той факт, що «так» Робін вимовила, не зводячи очей з дебелої, потворної, розхристаної постаті Корморана Страйка — замість дивитися на свого тепер уже чоловіка. Вся церква, мабуть, бачила, як Робін усміхалася до нього.

Рідні знову їх наздоганяли. Метью обережно взяв Робін за плече — набагато вище рани від ножа — і повів уперед. Вона йшла з охотою, але Метью вирішив, що то вона просто хоче опинитися ближче до Страйка.

— Я вже казав у машині, якщо ти хочеш повернутися до нього на роботу...

— ...то я — «кінчена дурепа»,— завершила Робін.

Тепер можна було роздивитися і чоловіків на терасі, але Страйка Робін ніде не бачила. Він був кремезний чоловік. Його було б помітно навіть серед її братів і дядьків, які всі вищі за шість футів. Настрій, що злетів до небес, коли з'явився Страйк, тепер линув до землі, ніби пташеня під зливою. Мабуть, пішов після служби замість сісти на бусик до готелю. Його поява знаменувала лише жест доброї волі й більш нічого. Страйк приїхав не знову взяти її на роботу, а просто привітати з початком нового життя.

— Слухай,— мовив Метью теплішим тоном. Робін розуміла, що він теж пригледівся до натовпу, не знайшов Страйка і дійшов того самого висновку.— Я намагався сказати в машині всього-навсього таке: тобі вирішувати, що робити, Робін. Якби він хотів... якщо він захоче, щоб ти повернулася... я просто хвилююся, Боже. Працювати на нього — справа небезпечна, хіба ні?

— Так,— погодилася Робін; рана від ножа боляче пульсувала.— Це небезпечно.

Вона розвернулася до батьків і решти рідних, чекаючи, щоб вони наздогнали. Ніздрі виповнював солодкий лоскітний аромат гарячої трави, сонячне проміння било по голих плечах.

— Хочеш до тітоньки Робін? — спитала сестра Метью.

Маленька Грейс слухняно схопила Робін за поранену руку і повисла на ній. Робін аж зойкнула від болю.

— Ой, Робін, вибач... Грейсі, пусти...

— Шампанське! — оголосив Джефрі. Він обійняв її за плечі й повів до натовпу, який чекав на молодят.

Чоловіча вбиральня (як Страйк і очікував від дорогого заміського готелю) нічим не смерділа й аж сяяла чистотою. Він пошкодував, що не взяв із собою до прохолодної й тихої кабінки пінту пива,

але так тільки підсилилось би враження, ніби він якийсь безславний алкоголік, що припхався на весілля просто з в'язниці. Власне, персонал на вечірці відреагував на його заяву, що він учасник весільних святкувань Канліффів та Еллакоттів, з ледь прихованим скепсисом.

Навіть з нерозбитим обличчям Страйк лякав людей — був кременний, чорнявий, від природи насуплений і з профілем, мов у боксера. А сьогодні — ніби з рингу прийшов. Ніс був зламаний, фіолетовий, набряклий так, що зробився вдвічі більшим; очі набубнявіли, під ними — синці; одне вухо — запалене, липке, у свіжих чорних швах. Принаймні рану від ножа на долоні ховали бинти, хоча найкращий Страйків костюм був пом'ятий і прикрашений плямами від вина, яке він пролив на піджак, коли вдягав його минулого разу. Хоч однакові черевики взув, як виїжджав до Йоркширу, — ось найщедріше, що можна було сказати про його вигляд.

Страйк позіхнув, заплющив зболені очі й на мить приклав чоло до холодної стіни між кабінками. Він так утомився, що міг би просто тут, на унітазі, й заснути. Однак мусив знайти Робін і просити її — молити, якщо буде треба — пробачити його за те звільнення і повернутися на роботу. Здається, вона зраділа, коли їхні погляди зустрілися в церкві. Йї точно усміхнулася до нього, коли в парі з Метью йшла до виходу, тож Страйк поквапився за цвинтар і попросив свого друга Шпеніка, який зараз спав на стоянці в позиченому для поїздки «мерседесі», їхати за бусиком до готелю.

Страйк не мав бажання лишатися на частування й промови: він так і не підтвердив, що прийде, а тоді вигнав Робін. Він хотів лише кілька хвилин поговорити з нею, але поки що це було неможливо. Він забув, що таке ці весілля. Поки шукав Робін на терасі, потрапив під неприємно зацікавлені погляди сотні пар очей. Відмовившись від шампанського (якого не любив), Страйк пішов до бару по пінту пива. Слідом вийшов чорнявий молодик, що мав чоло і губи, як у Робін, а за ним потягнулася ще зграйка молоді, в якій всі ледь приховували збудження.

— Ви ж Страйк, еге ж? — спитав молодик.

Детектив це визнав.

— Мартін Еллакотт,— відрекомендувався молодик.— Брат Робін.

— Як ся маєш? — озвався Страйк і показав забинтовану долоню, даючи зрозуміти, що руки потиснути не може.— Не знаєш, де вона?

— Фотографується,— відповів Мартін і показав на айфон у другій руці.— А про вас у новинах пишуть. Ви спіймали Шекл-вельського різника.

— О,— сказав Страйк.— Так.

Попри свіжі порізи на долоні й вусі, відчуття було таке, ніби бурхливі події дванадцятигодинної давнини сталися дуже давно. Контраст між загидженим лігвом, де Страйк спіймав убивцю, і цим чотиризірковим готелем був разючий — ніби дві різні реальності.

До бару підійшла жінка з тремким бірюзовим капелюшком на білявій голові. Вона теж тримала в руці телефон, швидко стріляючи очима то на Страйка, то на екран з його фото (адже то точно був він!).

— Вибачай, треба відлети,— сказав Страйк Мартінові й вийшов, поки не підійшов ще хтось. Лець упевнивши підозрілих працівників готелю, що йому тут місце, він сховався у вбиральні.

Знову позіхнувши, він глянув на годинник. Робін, мабуть, уже закінчила фотографуватися. З гримасою болю (знеболювальне, яке дали йому в лікарні, вже не діяло) Страйк підвівся, відчинив двері та знову вийшов до натовпу цікавих.

У кінці порожньої бенкетної зали готувався струнний квартет. Він почав грати, а рідні вишикувалися в шерegu, готуючись по черзі приймати гостей; Робін здогадалася, що погодилася на це все колись у процесі підготовки до весілля. Вона настільки зняла з себе відповідальність за організацію святкування, що повсякчас мала такі сюрпризи. Наприклад, зовсім забула, що фотографуватися

домовилися не при церкві, а в готелі. А якби не поїхали у «даймлері» просто після церемонії, вона б уже поговорила зі Страйком і просила б — молила, якщо буде треба — взяти її назад. Але він пішов, так і не поговоривши з нею, і тепер Робін думала, чи стане їй мужності — чи самопокори — подзвонити йому і просити прийняти на роботу.

Після осяяних сонцем садів зала здавалася темною. Тут були обшиті деревом стіни, жакардові завіси, картини маслом у позолочених рамах. У повітрі висів густий аромат квітів, на білосніжних скатертинах виблискували скло і срібло столового начиння. Струнний квартет, дуже гучний у лункій дерев'яній коробці-кімнаті, скоро потонував у голосах гостей, що теревенили на сходах, юрмилися на майданчику, розмовляли, сміялися. Всі вже напилися шампанського й пива.

— Ну, починаймо! — заревів Джефрі, який насолоджувався цим днем як ніхто. — Запускайте!

Якби була жива мама Метью, Джефрі (подумала Робін) навряд чи зміг би дати таку волю самовираженню. Покійна місіс Канліфф суцільно складалася з холодних косих поглядів і штурханців ліктями й не терпіла виявів неконтрольованих емоцій. Сестра місіс Канліфф, Сью, була в черзі однією з перших і принесла з собою холодок — ніби її мали посадити на чолі столу і відмовили в цьому привілеї.

— Як ти, Робін? — спитала вона, дзьобнувши повітря біля вуха Робін. Нещасна, розчарована і присоромлена тим, що не відчувається щасливою, Робін раптом зрозуміла, наскільки сильно ця жінка — тепер її своячениця — її не любить. — Гарненька сукня! — додала тітка Сью, уже дивлячись на красеня Метью.

— Так шкода, що твоя бідолашна мама... — почала вона, а тоді з болісним зітханням сховала обличчя в носовичку, який тримала напоготові.

Заходили нові друзі й родичі, усміхалися, цілували молодят, потискали руки. Джефрі очолював привітальну шереду і поведмежому обіймав кожного, хто не чинив достатнього спротиву.

— Отже, він прийшов,— сказала улюблена кузина Робін, Кеті. Вона стала б дружкою, якби не була глибоко вагітна. Власне, ось-ось мала народити. Робін дивувалася, що Кеті ще здатна ходити. Живіт у неї був напнутий, мов кавун, коли вона потягнулася цілувати Робін.

— Хто прийшов? — не зрозуміла Робін. Кеті вже обіймала Метью.

— Твій шеф. Страйк. Мартін якраз напосівся на нього у...

— Гадаю, вже досить, Кеті,— сказав Метью і вказав у бік столу посередині кімнати.— Ти б сіла, мабуть, воно важко на такій спеці?

Робін заледве помітила наступних кількох гостей. На їхні добрі побажання вона відповідала так-сяк, усе вдивляючись у двері, через які гості входили. Невже Кеті мала на увазі, що Страйк тут, у готелі? Він прийхав за нею з церкви? Невже прийде? А де ховався? Робін усюди шукала — на терасі, у фойє, на барі. Надія підносилася і знову згасала. Може, Мартін зі своєю знаменитою нетактовністю його прогнав? Тут Робін нагадала собі, що Страйк — не таке вже слабке створіння, і знов завирувала надія, а оскільки внутрішнє «я» Робін поринуло в ці перепади сподівання й остраху, стало зовсім неможливо симулювати звичайні для весілля емоції — відсутність яких, як знала Робін, Метью відчував і обурювався з того.

— Мартін! — зраділа Робін, коли підійшов її менший брат, уже сильно напідпитку і в оточенні друзів.

— Ну що, вже в курсі? — спитав Мартін, маючи за належне, що Робін у курсі. В руці він тримав мобільний. Ночував Мартін у друга, бо його кімнату віддали родичам з півдня.

— В курсі чого?

— Він учора спіймав Різника.

І Мартін тицьнув їй екран з новинами. Робін ахнула, коли побачила, ким виявився Різник. Рана, якої завдав їй той чоловік, боляче пульсувала.

— А він ще тут? — спитала Робін, наплювавши на прикидання.— Страйк? Він лишиться, він тобі не казав, Марте?

— Та Господи Боже,— пробурмотів Метью.

— Вибач,— помітив його роздратування Мартін.— Я чергу затримую.

Він поплентався геть. Робін розвернулася до Метью і побачила — ніби на термограмі — як від нього пашисть провинною.

— Ти знав,— сказала вона, неуважно потискаючи руку двоюрідній бабусі, яка нахилилася до Робін, очікуючи на поцілунок.

— Що знав? — огризнувся Метью.

— Що Страйк спіймав...

Але тепер уваги Робін вимагали давній університетський друг і колега Метью, Том, і його наречена Сара. Робін ледве чула, що там каже Том, бо все поглядала на двері, видивляючись Страйка.

— Ти знав,— повторила Робін, коли Том і Сара пішли. Знову сталася затримка, бо Джефрі зустрів кузена з Канади.— А вже знав?

— Я вранці почув кінець новини,— пробурмотів Метью. Глянув поверх голови Робін на двері, і його обличчя закам'яніло.— Ну, ось він. Твоє бажання справдилося.

Робін озирнулася. Страйк якраз пірнув у двері: неголений, із сіро-фіолетовим оком і опухлим захитим вухом. Коли їхні погляди зустрілися, він підніс забинтовану руку і спробував винувато всміхнутися, але скривився.

— Робін,— сказав Метью,— слухай, я маю...

— За хвилику,— відповіла Робін з радістю, якої не було цілий день.

— Перш ніж ти з ним поговориш, я маю сказати...

— Метте, ну це не може почекати?

Ніхто з рідних Страйка не затримував, через травму потискати руки він не міг. Тримаючи забинтовану долоню перед собою, він почовгав вздовж привітальної шерехи. Джефрі сердито дивився на нього, і навіть мама Робін, якій Страйк під час знайомства сподобався, ледь подужала всміхнутися, коли він привітав її на ім'я. Всі гості, здавалося, витріщалися.

— Не обов'язково було влаштувати такий драматичний вихід,— сказала Робін, усміхаючись йому в понівечене обличчя, коли Страйк нарешті став перед нею. Він широко всміхнувся у відповідь, хоч це було боляче: подорож за двісті миль, яку він так не обачно утнув, таки була варта цього — що Робін ось так йому усміхається.— Увірвався до церкви. Міг просто подзвонити.

— Так, вибачте, що перекинув квіти,— відповів Страйк, звертаючись і до насупленого Метью теж.— Я дзвонив, але...

— Я сьогодні вранці без телефону,— відповіла Робін, розуміючи, що затримує чергу, але не дбаючи про те.— Підходьте,— весело сказала вона до начальниці Метью, високої рудокосої жінки.

— Та ні, я дзвонив... коли, два дні тому? — мовив Страйк.

— Що? — перепитала Робін. Метью провадив скуту розмову з Джемаймою.

— Кілька разів,— додав Страйк.— І повідомлення лишив.

— Я не отримувала дзвінків,— сказала Робін,— чи повідомлень.

Балачки, дзвін, брязання з боку сотні гостей і ніжна мелодія у виконанні струнного квартету раптом стихли, ніби Робін опинилася в бульбашці густого шоку.

— Коли... коли ти... два дні тому?

Щойно приїхавши до батьківського дому, Робін поринула в обтяжливі передвесільні справи, однак знаходила час зазирати в телефон — часто і потай,— сподіваючись, що Страйк дзвонив чи писав. Лежачи на самоті в ліжку, вона переглянула історію дзвінків, слабко сподіваючись, що знайде щось пропущене, але виявила, що всю історію стерто. Останні два тижні Робін майже не спала, тож вирішила, що через утому схибила, натиснула не ту кнопку і сама все випадково видалила...

— Я не хочу лишатися,— бовкнув Страйк.— Я просто хотів вибачитися і запросити тебе...

— Ти маєш лишитися,— озвалася Робін і схопила його за руку, ніби боячись, що Страйк утече.

Серце калатало так швидко, що вона ледве дихала. Робін знала, що сильно зблідла; гамірне приміщення хиталося навколо.

— Будь ласка, лишайся,— сказала вона, досі тримаючи Страйка за руку і не звертаючи уваги на сердитого Метью поруч.— Я... я маю з тобою поговорити. Мамо? — покликала вона.

Лінда вийшла з шерги. Вона ніби чекала, що донька її покличе, але щасливою не видавалася.

— Зможеш десь усадовити Корморана? — спитала Робін.— Може, зі Стівеном і Дженні?

Неусміхнена Лінда повела Страйка геть. Ще кілька гостей чекало на можливість привітати молодят і родину. Робін уже не здатна була усміхатися і мило теревенити.

— Чому я не бачила дзвінків від Корморана? — спитала вона у Метью, а літній чоловік, якого ніхто не привітав, почовгав до столів.

— Я намагався тобі сказати...

— Метью, чому я не бачила дзвінків?

— Робін, ми можемо про це поговорити пізніше?

Правда так несподівано вразила Робін, що вона ахнула.

— Ти видалив мою історію дзвінків,— сказала вона, а думки її шалено перескакували від одного висновку до іншого.— Ти питав у мене пароль, коли я повернулася з убиральні на заправці...— (Двоє останніх гостей побачили, які у молодят обличчя, і поспішили пройти повз них, не підходячи привітатися).— Ти забрав мій телефон. Сказав, треба щось уточнити про медовий місяць. Ти прослухав його повідомлення?

— Так,— відповів Метью.— І видалив.

Тиша, що ніби оповила Робін, перетворилася на високочастотний виск. У голові запаморочилося. Ось вона: стоїть у пишній мереживній сукні (яка навіть не подобається їй), у сукні, яку довелось перешивати, бо одного разу весілля вже відклали через інші церемоніальні зобов'язання. На периферії зору Робін коливалася сотня розмитих облич. Голодні гості чекали.

Її очі знайшли Страйка, що стояв спиною до Робін, поруч з Ліндою, і чекав, поки на стіл її старшого брата Стівена покладуть ще один бенкетний набір. Робін уявила, як підходить до нього і каже: «Вшиваймося звідси». Що б він на таке сказав?

Її батьки витратили на цей день тисячі фунтів. Повна зала людей чекає, щоб молодята сіли на свої місця за центральним столом. Робін, біліша за свою весільну сукню, слідом за чоловіком рушила туди під оплески гостей.

Метушливий офіціант ніби навмисно подовжував незручність для Страйка. Доводилося стояти перед усіма столами, чекаючи, поки буде готовий бенкетний набір. Лінда, майже на фут нижча за детектива, чекала поруч, поки молодик на міліметр посунув десертну виделку і розвернув тарілку так, щоб стояла симетрично до сусідніх. Страйк майже не бачив обличчя Лінди під сріблястим капелюшком, але роздивився достатньо, щоб знати: вона злиться.

— Дуже дякую, — сказав він нарешті, щойно офіціант відійшов, але тільки взявся за спинку свого стільця, як Лінда упіймала його за рукав. Легкий дотик був усе одно що кайданки, адже супроводжувала його аура материнського гніву й ображеної гостинності. Лінда була дуже схожа на доньку. Теж мала золотаво-руде волосся, хоч і зблякле, а сріблястий капелюшок підкреслював її ясні сіро-блакитні очі.

— Нащо ви прийшли? — спитала вона крізь зціплені зуби. Навколо метушилися, розносячи закуски, офіціанти. Принаймні поява їжі відволікла інших гостей. Почалися розмови, увага людей звернулася до давно очікуваного частування.

— Щоб попросити Робін повернутися до мене на роботу.

— Ви її вигнали. І розбили їй серце.

Страйкові було що сказати на це, але він не сказав, бо поважав страждання, які, мабуть, пережила Лінда, коли побачила в доньки на руці восьмидюймову рану від ножа.